

cecilia rabessová

vše

chno

je v

poňno

dě

host

1

Jessin první pracovní den, první den zbytku jejího života. Do výtahu a nahoru do dvacátého patra, kde se dveře s tichým *vžum* otevřou.

Celá budova je cítit po penězích.

Dostane malou cedulku se svým jménem vyraženým velkými písmeny: JESSICA JONESOVÁ, INVESTIČNÍ ANALYTIČKA. Potom přijde vzájemné představování s ostatními analytiky v týmu: je tam Brad a John a Rich a Tom, nebo je to možná Rich a Tom a Brad a John — a taky Josh, kterého si Jess pamatuje z vysoké.

„Jé,“ vyhrkne, „to seš ty!“

Zvedne kní oči od stolu — už má svoje pracovní místo, tváří se vytiženě a důležitě —, ale jeho výraz zůstane prázdný.

Loni spolu chodili na jeden předmět a Jess si na něj vzpomíná, protože byl úplně nesnesitelný.

„Jess?“ zkusí mu napovědět. „Ze školy?“

Josh zamrká.

„Měli jsme spolu jeden kurz?“ nedá se Jess. „Rozsudky Nejvyššího soudu?“

Josh se na ni jenom dál dívá a nic neříká. To má Jess něco na obličejí, nebo co?

„Se Smithsonem? Podzimní seme—“

„Já si tě pamatuju,“ řekne Josh. A pak se okamžitě otočí na židli zpátky ke stolu.

Bezva, pomyslí si Jess. Hezky jsme si pokecali.

Vyrazí pryč.

„Víš co?“ ozve se Josh a ani se neobrátil. „Já jsem věděl, že tě na tohle místo přijmou.“

Jess se zarazí. „Fakt?“

Josh přikývne — nebo aspoň jeho temeno. „S těmahle chlápky jsem pracoval, když jsem tady byl loni v létě na stáži. A promoval jsem na podzim, takže jsem tady už od ledna.“ Odmlčí se. „Ptali se mě na tebe.“

„Cos jim řekl?“

„Nic.“

„Cože? Proč jsi jim neřekl, jak jsem úžasná?“

„Protože,“ odpoví on a konečně se k ní otočí, „si tou tvojí úžasností nejsem tak úplně jistý.“

* * *

Jess Joshe poprvé potkala na podzim v jejich prvním ročníku. V listopadu 2008. Ten večer, kdy se oznamovaly výsledky prezidentských voleb. Kampus celý den vibroval energií. Psaly se dějiny. Okolo jedenácté byly výsledky známé a Jess se jako v mrákotách a celá bez sebe radostí vypořádala na dvůr, kde už propuklo něco na způsob hudebního festivalu. Studenti se hrnuli ven do noci, jásali a objímali se.auta troubila. Někdo euforicky zavýskl a kdesi v dálce táhle a pateticky vyhrával trombon.

Jess si připadala, jako by ji právě vystřelili z kanonu — mrkala do měsíčního světla, když vtom ji zastavil páreček reportérů ze školních novin. V tenhle historický okamžik sbírali ohlasy od studentů. *Našla bys minutku, aby se s nimi podělila o svoje pocity, a nevadilo by jí, kdyby si ji vyfotili?* Jess řekla, že jasně, přestože ve vzduchu to jiskřilo a jí se chtělo brečet.

Reportér už měl nachystanou tužku. „Klidně můžeš začít.“
Co by asi tak mohla říct? Nedalo se to vyjádřit slovy.

„Já prostě... já jsem prostě... kurva nadšená! Fakt se mi to nezdá? A teď do sebe nejspíš kopnu tak třicet panáků — ne, padesát! Ať je to víc vlastenecký!“

Reportér zvedl oči od maličkého zápisníku. „Konec citace?“

„Počkat, to ne! To tam nepiš!“

„Tak co chceš říct?“

Jess se nad tím zamyslela, sebrala se. Představila si, jak si její slova čte její táta. Její táta, se kterým mluvila jenom před pár hodinami a jehož reakcí na první odhady — Ohio a Florida byly pro Obamu zlomové — bylo nalít si další colu a pronést: „No, Jessie, to mě teda podrž.“

Začala znovu. „Dnes na sobě cítím tíhu historie. To, že jsem mohla hodit svůj první volební lístek prvnímu černošskému prezidentovi našeho národa, je úžasné privilegium. Privilegium, které moji zotročení předkové neměli. Stojí za mnou tak obrovská síla a tak obrovské oběti a já jsem v sobě nikdy neměla tolik pokory ani naděje.“

„To je skvělý,“ pochválil ji reportér. „Jdi si tamhle stoupnout a my si tě vyfotíme.“

Jess udělala krok doleva a sledovala, jak reportér zastavuje dalšího studenta. Prváka s pískově blondátými vlasy, v bavlněných chino kalhotách a košili s límečkem.

Fotograf řekl Jess: „Dívej se sem. Až napočítám do tří.“

A reportér řekl klukovi oblečenému jako do práce: „Co si myslíš o volbách?“

Jess se natočila do objektivu a usmála se.

Kluk v košili se obrátil k reportérovi a rozmluvil se. „Všichni jako by zapomněli, že se nacházíme uprostřed finanční krize. Akciové trhy padají volným pádem. Benzin stojí čtyři dolary za galon. Takže nejsem přesvědčený, že zrovna teď je ta chvíle, kdy bychom měli ekonomiku vložit do rukou dalšímu liberálovi, co bude kvůli veřejným výdajům chtít zvedat daně,“ pokrčil rameny, „ale asi chápu, co na něm lidi vidí.“

Jess se k němu konsternovaně otočila, aby se na něj škarově podívala, a úsměv jí zmrzl zrovna ve chvíli, kdy foták bleskl.

Další den se objevila na přední straně školních novin pod titulkem *STUDENTI REAGUJÍ NA OBAMOVO HISTORICKÉ VÍTĚZSTVÍ*.

Ten snímek byl dobrý — úhel, měsíční světlo, její tvář vyzařující tichý úžas — a díky němu, společně s tíhou okamžiku, se to Jess zdálo jako něco, co jednoho dne bude ukazovat svým dětem a vnoučatům.

Byl tam jenom jeden problém.

Novináři mluvili s deseti studenty a otiskli tabulku s jejich fotkami a výroky, jmény a roky, kdy budou končit — vždycy dva studenty vedle sebe. Ale nad ohybem novin svítily pouze dva obličej. Byla tam Jess, jenže taky ten kluk v košili s límečkem a ten jeho děsný výplod. Jessini kamarádi jí dali za pravdu, že řekl vážně blbost. Miky, která bydlela přes chodbu, ucedila: „Kdo tomuhle týpkovi šlápl na kuří oko?“ A Jessina spolubydlící Lydia zamžourala na jeho fotku a prohlásila: „Vypadá nudně.“

Ale pak stejně Lydia přilepila noviny zvenku na jejich dveře a fixem namalovala okolo Jessina obličej rámeček ze srdíček. Jenže papír se nedal složit tak, aby byla vidět jenom její fotka. Divně to useklo text a zdeformovalo jí to úsměv. Vidět Jess bez Joshe bylo nemožné. Miky později vzala fix a nakreslila mu rohy a úchylácký knír a pak už to bylo lepší.

Časem lepicí guma ztvrdla a noviny sletěly na zem. To už byl jarní semestr a na chodbách panoval vytrvalý lehký nepořádek: zmačkané krabice od pizzy, zamotané prodlužovačky, jakési záhadné pánské trenýrky. A když uklízečky na přelomu jara a léta koleje vyklidily, všechno — včetně té důležité připomínky — smetly do koše.

Ale než se tak stalo, Jess se každý den vracela do svého pokoje a viděla na dveřích nalepené noviny jako talisman vyzařující sílu a inspiraci, a když se na ně podívala, pomyslela si: *Stojíme na počátku úžasného nového světa, plní naděje a odhodlání, a klepeme na dveře pokroku s jasnou myšlenkou na to, co je na druhé straně.*

A pak jí pohled sjel doprava, na fotku JOSHE HILLYERA, 2012 a na jeho příšerný výžblept a pomyslela si: *Debil!*

* * *

Bradův a Johnův a Richův a Tomův a taky Joshův stůl stojí v těsném půlkruhu okolo špinavého koberce uprostřed místnosti. V open space kanceláři, zaskládané nákresey prezentací, taškami s oblečením do fitka a hrnečky na kávu, se na sebe lidé mačkají jako sardinky, takže tam pro Jess není místo.

„Posadíme tě sem,“ řekne Charles. Je to nejvyš postavený analytik v týmu a Jess pozná, že to tam má na povel, podle toho, že nosí nejledabyjeji uvázanou kravatu a všem vyká a říká jim příjmením. Ještě nad ním je Blaine, ředitel týmu, ale ten se neobtěžuje se s ní seznámit.

Charles ji odvede k řadě stolů podél zdi. Jess má po celodenním školení a už je po páté, ale v kanceláři to pořád bzučí jako v úle. Místo, na které Charles ukáže, i všechna kolem jsou přesto prázdná. Stoly jsou však plné různých zařízení, terminálů Bloomberg a digitálních i jiných telefonů.

Tradeři, tipuje Jess.

Tradeři přicházejí i odcházejí jako první. Když se trh uzavře, mají padla. Jess pocítí záchvěv vzrušení. Tradeři mluví nahlas a prostě a nosí ohybné pruhované obleky. Investiční bankéři jsou naopak protivní a postrádají smysl pro humor. Jess by se možná bývalo líbilo dělat traderku, jenže prošvihla termín podání žádosti. Možná je to znamení, příležitost.

Představí si sebe samu, jak štěká do telefonu příkazy a posílá člověka na drátě do prdele, když se jí nelíbí nějaká cena.

„Takže tady sedí tradeři?“

Charles zamrká. „Ne, to úplně ne.“

„Tak proč je tady tolik telefonů?“

„Je to ústředna,“ vysvětlí Charles. „Sedí tady sekretářky a tak. Znáte to, Goldman Sachs, kam vás můžu přepojit?“ Ústředna,“ zopakuje. „Sekretářky.“

„Aha.“

Charles se odmlčí. „No jo.“

* * *

Koncem prvního měsíce Jess umí říct *Kam vás můžu přepojit?* ve čtyřech jazycích a stále jí nezadali žádný pořádný úkol. Open space má za zády, ale kdykoli se ohlédne, ostatní analytici sedí jako přilepení na svých židlích, sklánějí hlavy nad stůl a dělají veledůležitou práci.

Jess nedělá nic.

Nijak nepomáhá, že když bankéři pořvávají, aby jim někdo donesl kafe nebo zaskočil do copy centra, pořvávají to víceméně jejím směrem: sekretářka jako sekretářka, přestože je doopravdy analytička.

Zrovna včera ji jakýsi uštvaný seniorní analytik požádal, aby mu vyzvedla oblek z čistírny.

„Ale já jsem analytička.“

Zůstal na ni civět.

„Takže byste možná měl požádat někoho z administrativy?“

„Na tohle nemám čas,“ odsekl a podal jí křiklavě růžový lísteček. „Prosím vás, to mi prostě nemůžete pomoci?“

Odověděla, že nemůže, ale pak se na čtvrt hodiny zavřela na záchodech, aby neviděl, že nic lepšího na práci nemá.

Jess Charlese snažně prosí, aby jí dal nějaký úkol.

Přečte si článek o ženách a práci. Píše se tam: „Na pracovištích, kde převažují muži, je na ženách, aby si samy vytvářely příležitosti k rozvoji.“

Řekne Charlesovi: „Na pracovištích, kde převažují muži, je na ženách, aby si samy vytvářely příležitosti k rozvoji.“

Charles přimhouří oči.

„A tak jsem doufala, že bys mi mohl pomoci. Vytvořit příležitost? Jakože zadat mi něco, na čem bych mohla pracovat?“

Miky pošle Jess odkaz na video, kde je Nicolas Cage s tělem pubertální holky, má na sobě bílé kalhotky a tílko a houpe se na obrovské betonové demoliční kouli.

Jess na něj klikne.

Zrovna v tu chvíli kolem jejího stolu projde Charles a prohodí: „Aha.“

Později jí na stůl hodí štos přehledů veřejných informací.

„Jonesová,“ osloví ji, „potřebuju pár čísel.“

„Super.“

„Mělo by to být docela jednoduché,“ řekne, zatímco listuje jedním ze svazků. „Když se přihlásíš na server, uvidíš, že už na to máme šablonu. Jenom potřebuju, abys doladila model a nakrmila ho pár srovnatelnými firmami. Je to jasné?“

„Je.“ Jess si prohlédne štos knih. „Kdy to potřebuješ?“

Charles odpoví: „Nejlíp včera.“

To, že naprosto netuší, co dělá, Jess nedojde až do chvíle, kdy je příliš pozdě žádat o pomoc. Jediný, kdo se jí nabídne, je Josh — ovšem nedělá to proto, že by jí doopravdy chtěl pomoci, ale proto, že je její parťák.

Druhý den, co tam pracovala, se zjevil u jejího stolu.

„Ahoj, Jess.“

Otočila se na židli, takže najednou zírала přímo na jeho pas. „Joshi, ahoj.“

„Jsem tvůj parták,“ oznámil.

„Prosím?“ zeptala se jeho pásku.

„Tvůj parták,“ odpověděl.

Zmáčkla páčku na levé straně své židle a propadla se skoro o deset centimetrů níž. Její obličej se pořád nacházel nepřijemně blízko jeho rozkroku, a tak se postavila.

„Co to znamená? Že jsi můj parták?“

„Že mi tě přidělili, kdybys potřebovala pomoci. Abych ti zodpověděl dotazy, kdybys nějaký měla,“ pokrčil rameny. „Snaží se spárovat každého analytika, co je tady prvním rokem, s analytikem, co už je tady druhé rok — je pak něco jako jeho mentor. Tobě vybrali mě. Asi proto, že jsme spolu chodili na vejsku.“

„Ale ty tady nejseš druhým rokem.“

„Skoro jo,“ řekl. „No, tak kdyby něco, jsem tady.“ A pak odkráčel.

Teď kdykoli navečer odchází — pokud mizí dřív než ona —, zeptá se jí, jestli s něčím nepotřebuje pomoci. Jenže vždycky drží v ruce telefon a má na sobě bundu a cedulku se jménem už má schovanou v kapse, takže Jess je jasné, že ten dotaz nemyslí vážně. Je to prostě něco, co se jen tak říká, a kromě toho její stůl stojí přímo vedle výtahu.

Samozřejmě že potřebuje pomoci, že má otázky. Jak se model dluhové kapacity liší od analýzy úvěrového rizika? Jak základní úroková sazba Fedu ovlivňuje LIBOR? Jak to, že její přístupová karta nefunguje ve fitku v prvním patře?

Josh je ale asi ten poslední člověk na světě, kterého by se na to chtěla ptát. Naprosto zjevně si o ní myslí, že je úplně blbá, že tam nepatří. Občas si všimne, jak se na ni po očku dívá. Zaujatě, ale jako že na něj neudělala dojem. Jako by cíhal, až něco zvorá.

A navíc už svoje pocity jednou vyjádřil dost jasně.

Ten předmět, který spolu měli v posledním ročníku na vysoké, se jmenoval Rozsudky Nejvyššího soudu. Každý týden probírali jiný přelomový rozsudek a někdo vždycky křičel. Nebo se podělil o zbytečnou osobní historku. Nebo se odvolával na Otce zakladatele, aby dokázal nějaké své pitomé tvrzení. Jess to tam šíleně štválo, ale musela si splnit kredity z Práva a společnosti.

Seděli okolo velkého dřevěného stolu, který měl podporovat „aktivní dialog“, a diskusi vedli studenti a často schválně odbíhali od tématu, takže například i když jednoho dne měli v rozvrhu napsáno *Grutterová vs. Bollinger: Pozitivní diskriminace*, půlku hodiny se bavili o basketbalu a standardizovaných testech, dokud kdosi nezaúpěl: „Ještě někoho tahle debata nudí k smrti?“

Byl to ten kluk z Jessiných dveří, JOSH HILLYER, 2012, kterému tolik záleželo na cenách benzínu a který nesnášel Baracka Obamu. Kterému se Jess od prváku úspěšně vyhýbala, ale kdo se o tři roky později znovu vynořil. Pořád měl vlasy jako televizní hlasatel a příšerné názory.

Jess se k němu otočila a probodla ho pohledem. Ne proto, že by ji ta debata taky nenudila, ale protože věděla, že jeho nudí z *nesprávných důvodů*. Na titulce školních novin řekl, co řekl, ale nešlo jenom o to. Šlo o celou jeho osobu. Třeba o jeho mikinu s logem soukromé přípravy Choate Rosemary Hall, která Jess připomínala posekané trávníky a jachtaření a ginové koktejly a nafrněné blondýny. A něco jí vadilo na jeho obličejí. Všimla si toho už v novinách, ale naživo se ten efekt několikrát znásobil.

Vypadal jako něco, co by nakreslil páťák, kdyby mu řekli, že má namalovat muže — samé linky a žádné složitosti. Hranatá brada, modré oči. Působil jako někdo, s kým se život neuvěřitelně mazlil. Jako chlápek ze starého sitcomu, co se povyšuje nad svou ženu.

„Je rok 2011,“ prohlásil Josh, „tak proč se o tomhle pořád ještě bavíme? Jak pomůže otevírání dveří elitních univerzit odbourat diskriminaci? Ten problém je v rozvrácených rodinách a zanedbaných komunitách. Tam by se mělo začít s politickými opatřeními. V domácnostech, ve čtvrtích, ve školách.“

„Tohle je taky škola,“ podotkla Jess.

„No a co,“ vložil se do toho další spolužák. „Stejně je to rasismus naruby.“

A Jess odfrkla: „Jako by něco takovýho existovalo!“

Jiný spolužák: „Lidi by se neměli dostat na vejšku prostě proto, že jsou černoši.“

„Jasně,“ odsekla Jess, „protože já jsem do přihlášky na vejšku jenom tisíckrát za sebou napsala ‚jsem černoška‘.“

Někdo další upřesnil: „Myslím, že chce říct, že bysme rasu vůbec neměli brát v potaz.“

„Přesně. Pozitivní diskriminace není fér.“

„Není na tom nic meritokratického.“

„Je to *protiústavní*.“

„Vlastně je fakt docela nehorázný, že tady v podstatě máme dvojí standard založenej, hm, na melaninu.“

„A co dvojí standard pro ty, co mají sportovní stipendium nebo jejich rodiče chodili na tu samou školu?“ Jess zběsile bušilo srdce a měla pocit, že na ně zoufale třeští oči. „Není tohle ta nehoráznost?“ Rozhlédla se po místnosti — ale co tam hledala? Někoho, kdo s ní možná bude souhlasit? To se nestane. Dál budou nevzrušeně argumentovat, a až hodina skončí, v klídku si sbalí učebnice a Jess bude jediná, která si bude připadat, jako by ji někdo opakovaně nakopal do zubů.

Nadechla se. „Jde mi o to, že stačí mít squashovou raketu nebo svěřenskej fond, aby se člověk automaticky vyhnul drobnohledu. Nikdo se ho neptá, jestli má potřebnou kvalifikaci. Proč?“

„To není to samý a ty to víš.“

„To teda je.“

„Ne, není.“

„Jo, j—“

Profesor si odkašlal. „Vraťme se k případu, kterým se zabýváme. Vzesla Grutterová oprávněný požadavek? Nebo — když se to vezme kolem a kolem — bylo rozhodnutí soudu protiústavní?“

Jess si povzdechla a opřela se do židle.

Zprava se k ní naklonil Josh.

Zašeptal: „Tohle je fakt tvůj argument? Že lidi, co jejich rodiče chodili na tu samou školu, a pozitivní diskriminace je to samý? To jako... vážně?“

Jess si ho nevšímala a předstírala, že se hluboce soustředí na kohosi jiného, kdo blábolil něco o tom, proč nedává smysl, aby univerzity „snižovaly laťku“.

Josh sjel lokty po stole, takže jeho sepjaté ruce teď ležely na Jessině sešitu. Takže teď cítila aviváž z rukávů jeho košile. „No tak,“ šeptl tiše. „Tomu snad sama nevěříš.“

Jess vzala do ruky propisku a namalovala pár čmáranic a spirálek do pravého horního rohu svého zápisníku. Nedívala se mu do očí.

„Aspoň je ti snad jasný, že to je falešná ekvivalence, vid? To v tom vidíš, že jo?“

Jess viděla leda jeho bledá zápěstí a titanové hodinky, které tiše tikaly. Jeho otec mu je nejspíš dal k osmnáctým narozeninám. Spolu s padesátiletou whisky a hesly ke všem makléřským účtům.

Neodpověděla mu.

Josh se naklonil ještě blíž. „Takže si fakt myslíš, že snížit, nedostatečně zastoupeným menšinám...“ — teď udělal ve vzduchu uvozovky, čímž si Jess akorát potvrdila, že ano, tenhle kluk je strašný kretén — „...nároky na přijetí je přijatelné

mechanismus, kterým se dá dosáhnout...“ — další uvozovky — „...,rovnoprávnosti?“

A přesně proto Jess Právo a společnost nenáviděla. Bylo to pořád dokolečka: utlačované skupiny, úmyslné překrucování dějin, špetka bílé nadřazenosti. Na rozdíl od matematiky nebo ekonomie, kde vyučující u tabule beze slov škrtal odpovědi a kde jen zřídka došlo k nějaké kontroverzi — ledaže někdo začal s nekonečnem! —, v těchhle humanitních předmětech lidi nutně museli vyřvávat svoje názory a bylo jim jedno, jak moc jsou nemístné. Kvůli pár kreditům toho musela přetrpět opravdu hodně. A přesto tady teď seděla.

A seděl tady i on. Dýchal. Civěl. Nutil ji k reakci. Vyzařoval samolibou aroganci. Vyčkával.

„Takže si fakt myslíš, že mít určitou barvu kůže je stejně dobrý jako mít nějakou prokazatelnou schopnost nebo dovednost?“ Zavrtěl hlavou. „Vážně?“

Proč si nemůže prostě jít leštit hodinky a nechat ji na pokoji?

Ale on to odmítal nechat být. Dál kroutil hlavou a brumlal: „Tomu snad sama nevěříš,“ dokud Jess neřekla: „Joshi?“

Plný očekávání se k ní naklonil a Jess mu vyškubla svůj sešit zpod zápěstí. „Máš ruce na mejch poznámkách.“

Zdálo se, jako by ho to na chvíličku překvapilo, ale nevyvedlo ho to z míry. „Uvědomuješ si, že v zásadě tvrdíš, že na ‚diverzité‘ záleží víc než na schopnostech?“

Začínala ztrácet trpělivost. „No, a ty tvrdíš, že máchat squashovou raketou je to stejný jako čtyři sta let otroctví a systémový nerovnosti!“

Hovor okolo stolu utichl.

Všichni k nim otočili hlavu. Jess došlo, že asi zrovna nešeptala, že vlastně už asi ani nemluvila hlasem, kterým se normálně mluví uvnitř.

Profesor se zamračil. „Jess? Chtěla byste něčím přispět?“

Tohle se stalo vždycky: nechala se do toho zatáhnout. I když by nejradši neříkala nic, jenom by tam tiše seděla a hrála pod stolem na mobilu matematické hlavolamy.

Zároveň se ale — ačkoli dost neochotně — smířila s tím, že je její zodpovědnost *něco říct*. To se Jess naučila od svého otce, který celé její dětství v Nebrasce neustále něco říkal. Dožadoval se, aby vedoucí místního Walmartu naskladnil multikulturní panenky, zatímco Jess stojící za ním by se nejradši propadla hanbou. O Vánocích jezdil do okolních států, aby našel jediného černošského Santu na celých Velkých platinách. Dokola otravoval ředitelku Jessiny školy s tím, že v knihovně nemají dost knih o černošské historii.

Snažil se, seč mohl, to Jess věděla. Pravděpodobně se pokoušel vyvážit fakt, že Jessina máma umřela, když byla ještě mimino. Ale občas ji napadalo, proč se s tím vlastně obtěžuje. Nebylo by jednodušší se přestěhovat? Než ječet na její vyučující, že pěkně dokurvili učivo o občanské válce? Nebo kupovat falešné barbíny? Ona chtěla jenom zapadnout, ne číst eseje ostatních dětí o Martinu Lutheru Kingovi.

Ne se šeptem hádat s Joshem v té jeho mikině z přípravky a s vlasy jako televizní hlasatel; ne pořád muset obhajovat sebe, svou rasu, své právo tam být.

Později toho večera v baru, kam se celá třída vydala, ji Josh vypátral a znovu ji vtáhl do debaty. Bylo devět hodin a všichni byli opilí. V podniku Avenue Tavern měli ulepené podlahy a nade dveřmi visel nápis: *ZÍTRA PIVO ZDARMA*. Patnáct dolarů a falešná občanka člověku zajistily celovečerní přísun drinků nižší kvality za pětadvacet centů.

Jess pila vodku s brusinkovým džusem tak dlouho, dokud jí nedošly čtvrtáky, a když se s ní místnost začala točit, našla

si prázdný box hned vedle záchodů. Seděla tam ani ne minutu, když vtom ucítila, jak se sedák prohnul. Něčí tělo vedle jejího. Otevřela jedno oko a lehce naklonila hlavu.

„Jess, že jo?“ Byl to on. „Josh,“ představil se, velice formálně, a napřáhl k ní ruku.

Nevšímal si jí, znovu zavřela oči a doufala, že vypadne.

Ale on to neudělal. Slyšela, jak si hraje s ledem ve svém koktejlu.

„Takže,“ začal, „tvůj dnešní argument byl docela děravej.“

Jess nic neřekla, jenom se na sedačce trochu sesunula.

Josh si nevšímal, že si ho nevšímá, a nenechal se odradit. „Chápu, že jakožto člověk, co napřímo těží z pozitivní diskriminace, ji budeš chtít bránit. Rozumím tomu, fakt jo. Ale doopravdy přece nemůžeš věřit — a teď myslím rozumově, ne emočně —, že snížení nároků na přijetí je vhodnej mechanismus, kterým se dá řešit systémová nerovnost. Posílat děcka do škol, na který nemají? To má jako něčemu pomáhat? A navíc se to nedá nijak vymáhat. Ten opravdovej problém s nerovností v týhle zemi přece nemá s rasou nic společného, ne? Má to co dělat se sociálníma třídama. Copak je fér, aby afroamerický dítě s průměrnejma známkama a výsledkama z písemek dostalo přednost před jiným chudým děckem z Appalačského údolí, co toho v životě má ještě míň?“

„Takže se ptáš mě, odbornice...“ Jess konečně otevřela oči. „...proč taky neexistuje pozitivní diskriminace chudejch bělochů?“

Přikývl. „Tos to docela zjednodušila a cejtím za tím sarkasmus, ale jo, rád bych si poslechl, co si o tom myslíš.“

„Myslím si...“ Napila se svého drinku, rozpuštěného ledu, co chutnal po kovu. „...že by sis měl vysrat voko.“

Zavrtěl hlavou. „Snažit se s kýmkoli na týhle škole víst upřímnou intelektuální konverzaci je příjemný asi jako trhání zubů.“

„Možná by ti bylo líp na Appalačský státní univerzitě.“

„Haha,“ ušklíbl se a zvedl se.

Ale hned byl zase zpátky.

„Na.“ Podal jí sklenici vody a Jess se musela zarazit, aby mu nepoděkovala.

„Takže,“ řekl s jednou rukou na opěradle sedačky, „co budeš dělat příští rok?“

„Co?“

„Po promoci. Já budu pracovat u Goldmana Sachse. A ty?“

„Jo tak.“ Jess pokrčila rameny. „Nevím.“

„Vážně? To nemáš nic v plánu?“

Jess znovu pokrčila rameny. „Možná nějakou neziskovku, co pracuje s dětma. Nebo uměleckou galerii.“ To měla v úmyslu její spolubydlící Lydia. Pronajmout si byt v manhattanské West Village nebo v části Brooklynu, kde stojí domy s fasádami z hnědého vápence, a jezdit taxíkem na stáž do aukční síně Christie's v Rockefellerově centru.

„S dětma? Galerii?“ Josh zakroutil hlavou. „To nejsou opravdový práce.“

„Jo, no, ne všichni chtěj bejt Gordon Gekko, až vyrostou, a křičet na svoje sekretářky a rozkrádat penzijní fondy, jenom aby si mohli koupit další kaviár a další čistokrevný psy. Někteří z nás by kupodivu chtěli pomáhat společnosti.“

„Pomáhat společnosti? S platem čtyřicet tisíc dolarů za rok?“

„Haha,“ odsekla. „Nedošlo mi, že všechno je jenom o penězích.“

Jess tomu chtěla věřit víc, než tomu věřila doopravdy. Chtěla mít k penězům nenucený vztah. Aby to vypadalo, že si je může vzít, nebo nechat být. Nechtěla působit moc nenasytně. Ani zoufale. Ani že se moc snaží. Žádná z jejích kamarádek netoužila po práci ve finančnictví. Chtěly dobrovolničit, bažit po naplnění, dělat umění. A proč ne? Měly pravdu. Na penězích nezáleželo.

Leda když člověk žádné neměl.

Anebo když chtěl, aby ho ostatní brali vážně.

Josh zvedl jedno obočí. „Takže co, nájem budeš platit... na sekeru?“

„Joshi.“ Naštvaně se na něj podívala. „Co je ti po tom?“

„Jenom jsem zvědavej, to je celý. Chceš to tak proto, že to dělají i tvoje kámošky? Myslel jsem, že seš jiná.“

„Jiná než kdo?“

„Jiná než tvoje kamarádky.“

Jess popravdě ve spoustě věcí byla vážně jiná než její kamarádky — jiná než Lydia, která chodila do internátní školy v Alpách, kde si o polední přestávce dávali sýr a čokoládu, a jejíž otec byl ředitelem jakési švýcarské banky. Jiná než Miky, která sice nepatřila do korejské královské rodiny, ale klidně by do ní patřit mohla — vždycky to popírala takovým způsobem, že se to zdálo jaksi uvěřitelnější. Ale kamarádily spolu už od prváku a Jess dost žralo pomýšlení, že její snaha tyhle rozdílly skrýt selhala a že nějaký týpek na baru v růžové košili na to poukazuje.

„Jak jako *jiná*?“

„Ne holka z umělecký galerie.“

„No promiň.“ Jess jenom žasla. „Ty mě znáš?“

„Nebud' tak defenzivní,“ řekl Josh. „Někteří z nás se museli snažit, aby se sem dostali. Někteří z nás budou muset pracovat, až skončíme. Tipuju, že tebe se to týká taky.“

„Nic o mně nevíš. Myslíš si, že jenom proto, že jsem černoška, jsem chudá? To je teda osvícený.“

„No, ale statisticky to takhle je. Jsou to jenom čísla. Ale to není to, co jsem tím chtěl říct. Jde o něco jinýho. Vypadáš...“ Zarazil se a hledal to správné slovo.

Jess se k němu proti své vůli naklonila. „Vypadám...?“

Přešel prstem po okraji své skleničky. Zapískalo to, hluboce a melodicky, jako velryba. „Dychtivě,“ odpověděl konečně.

Dychtivě? *Dychtivě?* Kdyby jí řekl, že smrdí jako kanál, urazilo by ji to méně.

„Josh?“ Naznačila, že se má posunout.

„No?“ řekl, ale nepohnul se.

„Jdu pryč.“ Protáhla se kolem něj z boxu ven a přitom rozlila oba jejich koktejly.

Lydia u baru zrovna objednávala další rundu. „Kdo to byl?“ zeptala se a podala Jess panáka. „Ten je roztomilej! Máš v plánu ho ojet?“

Jess do sebe obrátila skleničku a ledová tekutina ji zahřála v krku. Spolkla nával nevolnosti a pak nakrčila nos. „Ty ho nepoznáváš?“

„Měla bych?“

„To je ten kluk z novin. Z prváku. S rohama?“

„Ajo!“

„Takže ne, rozhodně není roztomilej.“

„Hmm.“ Lydia se zatvářila.

„Co je?“

„Já jenom,“ pokrčila Lydia rameny, „já nevím.“

„No, tak já vím,“ zavrtěla Jess hlavou, „a nesnášíme ho. Je hrozný.“

* * *

„Tak já jdu,“ oznámí Josh. „Všechno dobrý?“

A protože je Jess zoufalá, vypadne z role. „Vlastně bych možná měla otázku.“

Josh se podívá na hodinky. „O co jde?“

„Jenom o tady ten model, co mi Charles řekl, že mám udělat. Mám s tím trochu problém.“

„Ty to ještě nemáš hotový?“

„Úplně ne.“

Klikne myší a počítač se probudí k životu. Doufá, že ho ohromí — nebo zastraší — složitými čísly a údaji, které se objeví na obrazovce. Jenže on hned pozná, co Jess dělá.

„Analýza podobných transakcí?“ Nakloní se nad Jess, začne tukat do její klávesnice a listuje různými dokumenty na její ploše. Čte je přitom nahlas: „Diskontované cash flow, rozvaha, náklady na kapitál.“ Podívá se na Jess. „Tak co je za problém?“

„Já nevím.“

Josh se podívá na její obrazovku. Přepíná mezi různými tabulkami. Jeho obličej je jenom několik centimetrů od jejího. Voní mýdlem z drogerie a mentolkami. „Víš vůbec, co děláš?“

„To záleží, jak bys definoval ‚víš‘ a ‚děláš‘.“

„Kristepane,“ zamumlá Josh a přitáhne si židli od vedlejšího stolu. Posadí se. „Kde počítáš diskontní míru?“ Pomocí klávesnice se přesouvá mezi jednotlivými políčky Jessiny tabulky a jeho prsty po ní tančí jako prsty pianisty po klaviatuře.

„Tady.“ Jess ukáže na obrazovku.

„To je špatně.“

Jess mu neodporuje.

„Musíš vzít průměrný náklady na kapitál...“ Z jejího stolu vytáhne přehled veřejných informací, prolistuje ho, vezme další a nalistuje na dodatek. „...odsud...“ Ukáže na číslo na stránce, vezme žlutý fix a zvýrazní ho. „...a potom na ní založíš další předpoklady modelu...“ Ukáže na obrazovku. „...tady. Chápeš?“

Jess přikývne.

„Hele, posuň se.“ Přijede na židli blíž k ní a stáhne si klávesnici na klín. „Víš, jak nastavit dynamicky definovanou oblast?“

Jess zavrtí hlavou.

„Panebože.“

Ale pomůže jí.

Je na ni trochu nepříjemný, ale taky s ní má trpělivost, jako německá učitelka. A nakonec to společně dokončí.

Hned ráno pošle model Charlesovi a okamžitě jí dorazí odpověď: „Zastav se za mnou.“

Jess přiletí k jeho stolu. Opírá se v židli, jednu nohu má přehozenou přes druhou jako trojúhelník a hází míčkem z gumiček o korkovou nástěnku. Model má otevřený na svém počítači.

„Psal jsi?“

Otočí se k ní. „Co to má být?“

„Ten model, cos po mně chtěl.“ Jess se zarazí a radši už nic dalšího neříká.

„Písmo Calibri?“

„Ehm.“

„Tady nejsme v nějakým zkurveným humoristickým časopise. Příště použij Arial. Anebo Times New Roman, když budeš chtít být troufalá.“ Střelí jednu gumičku přímo nad její rameno. „Jasný?“

Jess najde Joshe v prázdné zasedací místnosti.

„Ještě jednou díky, žes mi včera pomohl,“ řekne.

On si jí nevšímá, jenom dál scrolluje na telefonu.

Jess se nadurdí. „Žádný, Nemáš za co, Jess? Žádný, Rádo se stalo, Jess? Žádný, Kdykoli, Jess, k čemu jsou jinak partáci?“

„Měl jsem něco domluvenýho,“ odpoví Josh a dál civí do mobilu.

Ona se jenom snaží být přátelská. Poděkovat mu. Ale fajn, jak chce.

„Jo? Prošvihl jsi happy hour u mladejch republikánů nebo o co jde?“

Konečně telefon odloží, vzhledne k ní, zvedne jedno obočí.

Jess napadne, jestli se ho nedotkla, a pak ji napadne, jestli jí na tom záleží. Naznačit, že je někdo republikán, přece není urážka, technicky vzato ne. Obzvláště ne v bance. Ale Josh určitě republikán je, tím si je Jess docela jistá. Na tom jejich kurzu o Nejvyšším soudu pořád žvanil o okrajových ekonomických

záležitostech, jako o daních ze mzdy a veřejném dluhu. Jednou na něj narazila v univerzitním knihkupectví a viděla, jak platí za balíček žvýkaček stodolarovkou.

„Haha.“ Josh znovu vezme do ruky mobil.

„Každopádně,“ řekne Jess a vydá se ke dveřím, „jestli tě to potěší, tak si fakt cením toho, žes mi pomohl.“

* * *

Celé město se hemží novými univerzitními absolventy, všichni si to chtějí užít. Je konec srpna a horoucí, ulepené léto už je pryč, takže to venku vypadá jako na jaře.

Jess to připomíná vysokou, když se veškeré studentstvo vzpamatovalo ze zimy a vyvalilo se ven v kraťáskách a plastových slunečních brýlích a vytahalo na zahrádky gauče. Jess, Miky a Lydia se občas vykašlaly na přednášku, posadily se na verandu a popíjely zteplalé pivo a margaritu s chilli, dokud se jim nemotala hlava.

Ale s tím už je teď konec.

Miky a Lydia se skamarádily s novými lidmi, zatímco Jess trčí uvnitř.

Jejich nové kamarádky Vinařky jsou optimistky ze slunné Kalifornie se svěřenskými fondy a rozčuchanými vlasy, jejichž rodiče pěstují v údolí Napa vinnou révu a které věří ve volnou lásku a akupunkturu a soukromé lety do vesmíru a elektrická auta.

Jess se s nimi seznámí jednoho večera, kdy se vyplíží z práce v rozumnou hodinu. V baru s restaurací je tma a hluk a žár davu v Jess vzbuzuje nostalgii.

Najde je sedět u malého stolku přečpaného koktejly a vysokými skleněnými lahvemi s perlivou vodou.

Všechny zapiští na pozdrav a pak Vinařky přeřvou hudbu: „Proč máš na sobě kostýmek?“

Jess se posadí a zahuláká, že pracuje u Goldmana Sachse. Vinařky se nad koktejlem zamračí a zakřičí: „To je strašný! Proč tam pracuješ?“

Miky beze slov pošoupne před Jess drink.

Vinařky se nedají. „Jak tam můžeš dělat?“

„Není to tak hrozný,“ pokrčí rameny Jess.

„Prej není to tak hrozný! Goldman Sachs je jako obří upíří oliheň,“ trvají na svém Vinařky, „přísátá na tváři ekonomiky, kterou vycucává do poslední kapky!“

Před nimi se zjeví číšník.

„Úúú,“ rozzáří se Lydia, „že bysme si objednaly oliheň?“

Vinařky Jess informují, že vzhledem ke svým sto hodinám týdně vlastně pracuje za minimální mzdu a nejspíš ještě za míň, než by si vydělala obracením burgerů v rychlém občerstvení.

To samozřejmě není pravda, a co je důležitější, brigáda v McDonaldu s sebou nenese cejch práce v nejmocnější a nejdůležitější bance na světě. Ani chabý respekt lidí, kteří by Jess jinak možná odepsali. Ani každovečerní jízdu domů velkým černým autem. Jenže Vinařky se až tak úplně nepletou — Jess svou práci tak trochu nesnáší. Je nudná a nikdo se tam k ní nechová hezky a všechna ta vlněná sáčka ji koušou. Skoro nemá čas vídat svoje kamarádky, skoro nespí, skoro nejí nic, co jí nedoručili v krabičce. Když se jí na to Lydia zeptala, Jess si na svůj život v přední linii od plic zanáčovala.

„Je to příšerný, Lyd. Je to prostě banda chlápků v oblecích, co něco dělají a kecají sračky. Celej den. Každěj den.“

„No,“ řekla Lydia, „patriarchát se nedá rozložit za den. Aspoň tam nemáš fronty na dámský záchody.“

To nebyl případ Lydiiny práce, malé aukční síně, která ze dvou třetin zaměstnávala ženy a kde byly toaletní mísy neustále ucpané tampony a flitry.

Jess v jednom kuse sní o jiné práci.

Někde, jako je Lydiina aukční síň, kde to občas může být ponižující, ale aspoň se tam vznáší jednoznačně oslnivá aura. Nebo jako to mají Vinařky: Callie, která dělá ve startupu vyrábějícím sušenkové těsto, a Noree, co pracuje v ekologické firmě, kde se šíjí boty z recyklovaného bambusu. Dokonce i Miky, která má na starosti klientské účty v největší reklamní společnosti na světě, se každý den dostane domů před šestou.

Bylo by to pěkné: mít práci jen tak naoko a hezký byt a rodiče, co platí účty.

A místo toho: dluhy za školné, garsonka, co Jess schramstne půlku platu, a lidi, kteří se na ni dívají zásadně přes prsty.

Zavolá Jessin táta.

„Tak co,“ zeptá se, „nandáváš jim to?“

Jess ví, co chce táta slyšet. Že do práce přichází dřív a odchází později než ostatní, že je poráží jejich vlastními zbraněmi. Když byla malá, dokola a dokola jí to opakoval. Že musí být dvakrát tak dobrá, aby dostala aspoň polovinu toho co ostatní. Měl pravdu, to věděla, ale stejně se jí to protivilo. Proč její úspěch musí záviset na dokonalosti, a ne třeba na neurčitém pocitu, že je někdo, s kým by lidi rádi zašli na pivo?

Přesto se snaží. Držet krok, nevyčnívat, být užitečná. Ačkoli si není jistá, jestli si toho někdo vůbec všímá. A i když je rozhodně lepší než Rich, který vychodil Harvard, ale stejně neví, jaké i se píše ve slově *myslet*, není až tak jasné, jestli je lepší než Josh, který zvládá diskontovat cash flow levou zadní. Zvažuje, že by tátovi pověděla pravdu: že si občas připadá jako mimino, dotěrné a bezmocné. Že je tam jediná bezradná, jediná, kdo nemá vyhraněný názor na věci, *na nichž záleží*: na cenu sójových bobů, na nuance Glassova–Steagallova zákona, na nové menu v Univerzitním klubu.

Jenže v telefonu slyší, jak se táta usmívá.

A tak místo toho řekne: „To si piš. Mám se skvěle. Mám se úžasně. Všechno je v pohodě.“